



# دستورالعمل تسکین

«کمیته تخصصی راهبردی فراگیرسازی آموزش و پرورش»

آبان ماه ۱۴۰۰



## مقدمه

توجه به آموزش و پرورش دانش آموزان با نیازهای ویژه در کشورهای پیشرفته، به ویژه آموزش با رویکرد تلفیقی و تکمیل آن با رویکرد فراگیرسازی، تأثیر آن در پذیرفته شدن و مشارکت افراد با نارسایی در جامعه را نشان می‌دهد. در بسیاری از کشورها با بهره‌گیری از آموزش فراگیر به روش صحیح و جایدهی دانش آموزان با نیازهای ویژه در کنار سایر دانش آموزان در مدارس عمومی (پذیرا) این دانش آموزان ضمن تحصیل، رفتارهای اجتماعی گسترده‌تری را کسب کرده‌اند، مهارت‌های زبانی آنان افزایش یافته و در دستیابی به اهداف تحصیلی موفق شده‌اند. تلفیق در صورت اجرای مناسب و صحیح در مدارس عمومی (پذیرا) به آنان امکان می‌دهد تا به عنوان اعضای مهم و مؤثر جامعه و مدرسه در نظر گرفته شوند.

در این راستا، علی‌رغم رشد پوشش دانش آموزان تلفیقی در مدارس پذیرا، این رویکرد از کیفیت کافی برخوردار نبوده است که این امر با ارتباط عوامل و بخش‌های مرتبط مطابق بر ضرورت اجرا محقق خواهد شد. اقدامات کمی و کیفی زمانی اثر بخش خواهد بود که هماهنگی‌های لازم درون و برون سازمانی بین مسئولین ادارات مربوطه در جهت اجرای مواد شیوه‌نامه آموزش‌های تلفیقی صورت پذیرد و سطح کیفی اقدامات را ارتقا بخشد. به منظور کیفیت بخشی اقدامات فراگیرسازی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی، تشکیل کمیته تخصصی راهبری فراگیرسازی آموزش و پرورش در سطح وزارتخانه و استان را ضروری دانسته تا با همکاری مسولانه اعضای کمیته مذکور، گامی ارزنده در اجرای بهینه مصوبات شده برای رسیدن به اهداف کیفی و کمی در سطح استان‌ها، برداشته شود. لذا شیوه‌نامه اجرایی این کمیته تدوین و جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

## بیان مسئله و ضرورت

اجرای شیوه‌نامه آموزش‌های تلفیقی و فراگیر مطابق با اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران که بر رویکرد عدالت محوری و یکپارچه شدن فرایند تعلیم و تربیت (بند ۲ از راهبرد های کلان سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)، گسترش و تأمین همه جانبه عدالت آموزشی و تربیتی (بند ۳ از هدفهای کلان سند تحول بنیادین)، انعطاف پذیری تعلیم و تربیت (راهکارهای ۷-۵ و ۵-۱۱ از هدف های عملیاتی) برای تمامی دانش آموزان از هدف های عملیاتی و راهکارهای سند تحول بنیادین تاکید دارد.

تلاش در جهت ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی و پرورشی برای تمامی کودکان لازم‌التعلیم، ایجاد آمادگی در دانش آموزان با نیازهای ویژه جهت ورود به عرصه جامعه و زندگی کردن در کنار سایر افراد، ایجاد زمینه‌های لازم برای بهبود شاخص‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش و ایجاد زمینه‌های تعامل صحیح بین دانش آموزان عادی و دانش آموزان با نیازهای ویژه از اهداف ارائه شده در شیوه‌نامه آموزش‌های تلفیقی و فراگیر می‌باشد.

همچنین تغییر نگرش مجریان آموزشی و ایجاد حس مسئولیت در امر آموزش برای رشد و شکوفایی همه جانبه و افزایش تعاملات اجتماعی در جهت پرورش نسل آینده، از دیگر اهداف آموزش‌های تلفیقی فراگیر می‌باشد. علی‌رغم تلاش‌های انجام شده، ارزیابی‌های به عمل آمده نشان دهنده آن است که کیفیت کلی این جهت‌گیری هنوز با تحقق اهداف نهایی فراگیرسازی آموزش و پرورش فاصله دارد. یکی از دلایل این فاصله عدم هماهنگی بین اجزای نظام تعلیم و تربیت می‌باشد. هم‌سو نبودن مسئولین اجرایی در این آموزش باعث دست نیافتن به اهداف اصلی شده است. لذا این کمیته می‌تواند هماهنگی لازم را بین مسئولین ذی ربط ایجاد نماید تا کیفیت کار نیز مانند کمیته، از تناسب کافی برخوردار باشد.

### **اهداف کمیته تخصصی راهبری فراگیر سازی آموزش و پرورش**

هدف کمیته، ایجاد هماهنگی بین بخشی و انسجام بین اجزا و ارکان گوناگون به منظور کیفیت بخشی فراگیر سازی آموزش و پرورش می‌باشد. علاوه بر هدف اصلی اهداف زیر نیز دنبال می‌گردد:

- ۱- توسعه مشارکت همکاری و مشارکت همه ارکان درون و برون سازی
- ۲- یکپارچه سازی سیاست‌های فراگیر سازی آموزش و پرورش
- ۳- اصلاح و یکسان سازی نگرش‌های فراگیر سازی آموزش و پرورش
- ۴- کاهش فاصله ستاد با ادارات کل و مناطق و مدارس

### **اعضای کمیته تخصصی راهبری فراگیر سازی آموزش و پرورش وزارت**

به منظور تحقق اهداف مورد نظر، کمیته‌ای در سطح وزارت، در ذیل شورای راهبری توسعه مدیریت تشکیل می‌شود. اعضای این کمیته به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- مقام عالی وزارت (رییس)
- ۲- معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی (دبیر)
- ۳- رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس
- ۴- رئیس سازمان بهزیستی کشور
- ۵- رئیس پژوهشکده کودکان استثنایی
- ۶- رئیس دانشگاه فرهنگیان
- ۷- معاون آموزش ابتدایی
- ۸- معاون آموزش متوسطه
- ۹- معاون پرورشی و فرهنگی
- ۱۰- معاون تربیت بدنی و سلامت
- ۱۱- معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع
- ۱۲- مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

- ۱۳- معاون برنامه‌ریزی آموزشی و توان بخشی سازمان آموزش و پرورش استثنایی
  - ۱۴- معاون تشخیص، پیشگیری، پرورشی و تربیت بدنی سازمان آموزش و پرورش استثنایی
  - ۱۵- مدیرکل توسعه مدیریت و پشتیبانی سازمان آموزش و پرورش استثنایی
  - ۱۶- مسئول گروه فراگیر سازی آموزش و پرورش سازمان آموزش و پرورش استثنایی
  - ۱۷- یکی از روسای ادارات آموزش و پرورش استثنایی به پیشنهاد دبیر کمیته
- تبصره: متناسب با موضوع هر جلسه از افراد صاحب نظر دعوت به عمل می آید.

### **وظایف کمیته تخصصی راهبری فراگیر سازی آموزش و پرورش**

- ۱- برنامه‌ریزی جهت رفع چالش‌ها و مسائل ارائه شده از استان‌ها مربوط به فراگیر سازی آموزش و پرورش
- ۲- برنامه‌ریزی جهت تغییر نگرش در ابعاد گوناگون با توجه به وضعیت اجرایی و بوم شناختی استان‌ها
- ۳- برنامه‌ریزی و هماهنگی در جهت تعاملات سازنده با سازمان‌ها و نهادهای درون و برون سازمانی در جهت بکارگیری ظرفیت آن‌ها در امر فراگیر سازی آموزش و پرورش
- ۴- بررسی راه‌های ممکن در جهت اجرایی شدن مفاد شیوه‌نامه "آموزش‌های تلفیقی- فراگیر" که در اجرا با مشکل مواجه شده‌اند.
- ۵- برنامه‌ریزی و تلاش به منظور افزایش سطح پوشش ثبت نام دانش‌آموزان تلفیقی
- ۶- برنامه‌ریزی جهت مناسب سازی فضاهای آموزشی مدارس پذیرا با همکاری سازمان نوسازی مدارس
- ۷- نظارت بر تشکیل و فعالیت کمیته‌های فراگیر سازی آموزش و پرورش استان‌ها
- ۸- بررسی گزارشات فعالیت‌های استان در زمینه فراگیر سازی و رفع چالش‌های اجرایی پیش رو
- ۹- برگزاری نشست‌های تخصصی در زمینه فراگیر سازی در آموزش و پرورش با حضور صاحب نظران

### **اعضای کمیته تخصصی فراگیر سازی آموزش و پرورش در استان**

- کمیته تخصصی "فراگیر سازی آموزش و پرورش در استان" در ذیل "کارگروه توسعه مدیریت" آموزش و پرورش استان برگزار می‌شود. اعضای این کمیته عبارتند از:
- ۱- مدیرکل آموزش و پرورش استان (رییس)
  - ۲- مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس
  - ۳- مدیرکل بهزیستی استان
  - ۴- رییس اداره آموزش و پرورش استثنایی استان (دبیر)
  - ۵- معاون آموزش ابتدایی استان
  - ۶- معاون آموزش متوسطه استان
  - ۷- معاون پژوهش، برنامه‌ریزی و توسعه منابع استان
  - ۸- معاون / کارشناس مسوول آموزش اداره آموزش و پرورش استثنایی استان

۹- کارشناس فراگیرسازی آموزش و پرورش اداره آموزش و پرورش استثنایی استان ( کارشناسی که فعالیت های مربوط به فراگیر سازی را به عهده دارد)

۱۰- کارشناس تشخیص اداره آموزش و پرورش استثنایی استان

۱۱- نماینده روسای ادارات آموزش و پرورش شهرستان ها و مناطق

۱۲- نماینده مدیران مدارس پشتیبان

۱۳- نماینده معلمان رابط

۱۴- یکی از مدیران مدارس پذیرا

۱۵- یکی از معلمان مدارس پذیرا

۱۶- نماینده والدین دانش آموزان فراگیر، به پیشنهاد رئیس اداره آموزش و پرورش استثنایی استان

تبصره: متناسب با موضوع هر جلسه از افراد صاحب نظر دعوت به عمل می آید.

### **وظایف کمیته تخصصی فراگیر سازی آموزش و پرورش در استان**

۱- احصاء چالش ها و مسائل مربوط فراگیر سازی آموزش و پرورش در استان ها

۲- اتخاذ راهکارهای مناسب جهت حل مسایل و مشکلات اجرای فراگیرسازی آموزش و پرورش

۳- اجرای مصوبات اعلام شده کمیته راهبردی فراگیر سازی آموزش و پرورش وزارت

۴- هماهنگی و تعامل سازنده با سازمان ها و نهادهای درون و برون سازمانی در جهت بکارگیری از ظرفیت آن ها در امر فراگیر سازی آموزش و پرورش

۵- تأمین امکانات مورد نیاز در روند مناسب سازی فضاهای آموزشی ( مدارس پذیرا) برای دستیابی و تسهیل حضور دانش آموزان با نیازهای ویژه ( فعالیت های برون سازمانی)

۶- تدوین و ارسال گزارش فعالیت های استان و ارائه به کمیته راهبردی فراگیر سازی آموزش و پرورش

۷- تقدیر از ادارات آموزش و پرورش فعال در زمینه فراگیر سازی آموزش و پرورش